

KÜLTÜREL MİRAS YÖNETİMİ VE ÜNİVERSİTE MÜZELERİ: SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA ÇERÇEVESİNDE CAMBRIDGE ÜNİVERSİTE MÜZE SİSTEMİNİN ANALİZİ

CULTURAL HERITAGE MANAGEMENT AND UNIVERSITY MUSEUMS: AN ANALYSIS OF THE CAMBRIDGE UNIVERSITY MUSEUM SYSTEM WITHIN THE FRAMEWORK OF THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Burak HERGÜNER

İzmir Demokrasi Üniversitesi

İİBF

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi

burak.herguner@idu.edu.tr

ORCID: 0000-0002-6240-5463

ÖZ

Geliş Tarihi:

30.05.2023

Kabul Tarihi:

13.08.2023

Yayın Tarihi:

06.10.2023

Anahtar Kelimeler

Sürdürülebilir
kalkınma,
Üniversite müzeleri,
Yeni müzecilik.

Keywords

Sustainable
development,
University museums,
New museology

Günümüzde kültürel mirasın korunması, sürdürülebilir kalkınmanın en temel bileşenlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Bununla birlikte, müzelerden sadece koruma ve teşhir temelli klasik işlevleri çerçevesinde kültürel mirasın korunmasını sağlamaları değil, yeni müzecilik anlayışındaki değişikliğe paralel olarak, daha fazla toplum odaklı faaliyetlerde bulunmaları ve böylelikle kültürel mirasın toplumsal değerini artırmaları beklenmektedir. Bu bağlamda, en başta üniversite müzelerinin korunan kültürel mirasın topluma katkısının çeşitli etkinliklerle en üst seviyeye çıkarılmasına öncelik vermeleri gerekmektedir. Bu çerçevede bu çalışma, öncelikle sürdürülebilir kalkınma hedeflerini ve bu hedeflerin gerçekleştirilmesi bağlamında kültürün yerini analiz etmektedir. Ardından yeni müzecilik anlayışının getirdiği değişimler alanyazın çerçevesinde incelenmektedir. Sonrasında ise bu konuda en önde gelen örneklerden biri olarak kabul edilen Cambridge Üniversitesi Müzelerinden Fitzwilliam müzesinin faaliyetleri sürdürülebilir kalkınma hedefleri çerçevesinde analiz edilecektir. Çalışmada nitel yöntemlerden biri olan örnek olay yöntemi tercih edilmiştir. Bu çerçevede konunun farklı kaynaklardan faydalanılarak derinlemesine analizi yapılmıştır. Çalışmanın özellikle üniversitelerimizin kültürel mirasın korunması ve topluma katkısının artırılması bağlamındaki çabalarına katkıda bulunması beklenmektedir.

ABSTRACT

Today, the protection of cultural heritage is regarded as one of the most fundamental components of sustainable development. However, museums are expected not only to preserve cultural heritage within the framework of their classical functions but also to engage in more community-oriented activities in parallel with the change in the new understanding of museology, thus increasing the social value of cultural heritage. In this context, university museums should maximize the contribution of the protected cultural heritage to society through various activities. Therefore, this study first analyzes the sustainable development goals and the significance of culture in achieving these goals. Then, the changes brought by the new museology are examined based on the literature. Afterward, the activities of the Fitzwilliam Museum, considered the leading Cambridge University Museum, is analyzed within the framework of sustainable development goals. The case study method, one of the qualitative methods, was preferred to provide an in-depth analysis of the subject from different sources in the study. It is expected that the study will contribute to the efforts of our universities in protecting cultural heritage and increasing their contribution to society.

DOI: <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1307332>

Atıf/Cite as: Hergüner, B. (2023). Kültürel miras yönetimi ve üniversite müzeleri: Sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde Cambridge üniversite müze sisteminin analizi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, İhtisaslaşma Özel Sayısı*, 108-118.

Giriş

Kültürel değerlere önem verilmesi, ülkeler açısından turizm yoluyla önemli gelir ve istihdam olanakları sağlamaktadır. Dolayısıyla turizm ve kültür, birbirleriyle yakından ilgilidir (Yeter, 2007, s. 82). Bunun yanısıra doğal, tarihi ve kültürel çevrenin korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması hem insanlığın ortak bir sorumluluğu olarak kabul edilmekte, hem de bu sorumluluğun etkin politikalarla hayata geçirilmesi konusu, ilgili ülkenin uygarlık seviyesini gösteren bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Doğal ve kültürel varlıkların korunmasına yönelik başarıya ulaşılmasında kaynak yaratma, bu konudaki toplumsal bilincin geliştirilmesi ve kamu yararının artırılması temelinde geliştirilecek politikalar önem taşımaktadır (Görgülü, 2007, s. 39).

Kültürel mirasın korunması, ülkelerin sosyo-ekonomik durumlarına bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Kültürel koruma bağlamında, sanayileşme ve ekonomik gelişmenin de etkisiyle özellikle batılı ülkelerde diğer ülkelere kıyasla duyarlılığın daha ileri olduğu savunulabilir. Türkiye’de de 1980’li yıllardan sonra güçlü bir farkındalık oluşmaya başlamıştır (Özgünel, 2007, s. 47). Bu tarihten önceki dönemde ise ülkemizde bu konuda önemli bir ihmal yaşanmıştır. Köyden kente göçün getirdiği hızlı kentleşme, koruma ve imar hukukunu ihmal eden davranışları beraberinde getirmiş ve kültürel miras anlamında onarılamayacak hasarlara da sebebiyet vermiştir. Bu konuda yerel yönetimler ve sivil toplum örgütlerine önemli görevler düşmektedir (Yeter, 2007, s. 82).

Öte yandan, gelişmiş ülkelerde kültürel faaliyetlere yönelik harcamaların da farklılık gösterdiği dikkat çekmektedir. Bir diğer ifadeyle, kültürel harcamalar bir nevi gelişmişliğin göstergesi sayılabilir. Örneğin kültür politikaları konusunda dünyanın önde gelen ülkelerinden Fransa’da yerel yönetimlerin kültürel faaliyetlere yönelik harcamaları, toplam harcamalarının yaklaşık %10’u civarındadır. Bu oran İsviçre’de %5’in üzerindedir (Ulusoy & Akdemir, 2013).¹

Görüldüğü üzere kültür ve kalkınma birbirleriyle yakından ilgilidir. Buna uygun şekilde, üniversite müzelerinin, kamu müzeleriyle birlikte kültürel mirasın korunması bağlamında önemli işlevleri bulunmaktadır. Bu çerçevede, bir sonraki bölümde sürdürülebilir kalkınmaya yönelik küresel programlar ve müzelerin bu programlar içindeki yeri ve önemi ortaya konulmaya çalışacaktır. Ardından müzecilik yaklaşımında ortaya çıkan değişimler tartışılarak Türkiye’deki üniversite müzelerinin durumu ortaya konacaktır. Ardından üniversite müzeleri konusunda dünyada önemli bir örnek teşkil eden Cambridge üniversite müzeleri sistemi, Fitzwilliam müzesi örneği üzerinden tartışılacaktır.

Gündem 21’den Gündem 2030’a Sürdürülebilir Kalkınmaya Yönelik Temel Programlar

Sürdürülebilirlik, dar anlamda uzun süre dayanma veya devam etme yeteneği anlamına gelir. Çevre, toplum ve ekonomi genellikle sürdürülebilirliğin üç ayağı veya üç boyutu olarak kabul edilir. Sürdürülebilir kalkınma ise günümüzün ihtiyaçlarını, gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama imkanlarını azaltmadan sağlamayı öngören anlayıştır (UNSCAP, 2019).

Sürdürülebilir kalkınma kavramına yönelik temel dayanakların ortaya konduğu ilk büyük konferans 1972 yılında İsveç’in başkenti Stockholm’de düzenlenen Birleşmiş Milletler İnsan ve Çevre Konferansı olmuştur. Bu konferans, sürdürülebilir kalkınmanın somut adımlarının şekilleneceği 1992 Rio ve sonrası konferansların öncüsü olmuştur (Bostancı, 2021, s. 114; Karaca, 2019, s. 105-106). Öte yandan, Sürdürülebilir kalkınma kavramı büyük ölçüde Brundtland Komisyonu olarak da bilinen Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonunun (World Commission on Environment and Development) 1987 (World Commission on Environment and Development, 1987) tarihli Ortak Geleceğimiz (Our Common Future) başlıklı çalışmasından sonra dünya gündeminde güçlü bir şekilde yer bulmuştur (UNSCAP, 2019). Bu çerçevede, Birleşmiş Milletlerin öncülüğünde sürdürülebilir kalkınmayı uluslararası alanda etkin kılmayı hedefleyen birçok uzun vadeli program uygulanmıştır. Bunlardan ilki olan ve 1992 yılında Brezilya’nın Rio de Janeiro kentinde gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı’nın (UNCED) sonucunda Gündem 21 (Agenda 21) ve yereldeki hedeflere yönelik yerel gündem 21 (Local Agenda 21) sürdürülebilir kalkınma anlayışını tüm dünyada etkin kılmayı sağlamayı amaçlayan bir eylem planı olmuştur (Emrealp, 1998; Hergüner, 2012). Sürdürülebilir bir kalkınma stratejisi, ülkede halihazırda var olanın üzerine inşa edilmelidir. Geniş katılım, tartışmaların ve yeni fikirlerin önünü açar. Bu nedenle, merkezi hükümet, yerel yönetimler, özel sektör ve sivil toplum arasında iyi bir iletişime ihtiyaç vardır

¹ Spora yönelik harcamalar ve ilgili altyapı harcamaları bu oranın dışındadır.

(Hergüner, 2022, s. 60; OECD, 2001). Bu bağlamda, üç ana kısım ve 40 bölümden oluşan Gündem 21’de, katılımcı yaklaşımın egemen olduğu görülmektedir. Gündem 21, bir bağlayıcılığı olmamasına karşın başta kent konseyleri olmak üzere yönetsel birçok yeniliğin kurumsallaşmasına olanak sağlamıştır (Hergüner, 2012, s. 109-110). Gündem 21 ve Yerel Gündem 21 süreçleri, tüm dünyada yönetimde katılım konusuna yeni bir bakış açısı getirmiş ve paydaş katılımını yerel yönetimlerde desteklemiştir (Bostancı, 2021, s. 120).

Gündem 21 ve Yerel Gündem 21 programları sonrasında ise sürdürülebilir kalkınmaya yönelik Birleşmiş Milletler himayesinde Bin yıl kalkınma hedefleri (BKH) gündeme gelmiştir. Aslında BKH’ler, Gündem 21’in kısmen devamı niteliğindedir ve Gündem 21’de ortaya konulan hedeflerden biri olan dünyadaki aç sayısını yarıya indirmek, Binyıl Kalkınma Hedeflerinde ön plana çıkacaktı. Eylül 2000 tarihinde New York’ta kabul edilen Milenyum deklarasyonu ile 15 yıllık bir süre için program hayata geçirildi. Binyıl Kalkınma Hedefleri küresel yoksulluğu ve insan yoksunluğunu ortak eylem yoluyla tarihte görülmemiş oranlarda azaltmak için ortaya çıkan dünyanın en büyük vaadi olarak nitelenmiştir (Hulme, 2009). Program çerçevesinde yıllık 50 milyar dolar civarı bir kaynağın gelişmiş ülkelere aktarılması öngörülmüştür. Özellikle büyük nüfusa sahip iki ülke olan Çin ve Hindistan’da 2000’li yılların başında kaydedilen hızlı ekonomik gelişme sonrasında yoksulluğu azaltma hedefine nüfus bağlamında ulaşılmıştır. Ancak program kapsamındaki ülkelerin genel durumu çerçevesinde hedefler yakalanamamıştır (Clemens, Kenny, & Moss, 2007, s. 735).

Binyıl kalkınma hedeflerine yönelik ciddi eleştiriler de getirilmiştir. BKH’ler özellikle Dünya Bankası, IMF ve Dünya Ticaret Örgütü gibi neoliberalizmin ortaya çıkardığı kuruluşların öncülüğünde hayata geçirilmesi çerçevesinde yoksulluğa yönelik neoliberalizmin insani yaklaşım yoluyla meşruiyet arayışı olarak eleştirilmektedir. Burada ana sorun ise, dünyanın az gelişmiş bölgeleri için tek tip bir kalkınma modelinin önerilmiş olmasıdır. Aslında doğru olanın az gelişmiş ülkelerin kendi toplumsal, sosyo-kültürel, ekonomik ve politik gerçeklikleri çerçevesinde kendilerine özgün çözümler üretmeleri olduğu savunulmuştur (Akyıldız, 2011, s. 56-57).

Sürdürülebilir kalkınma hedefleri (SKH), 2000-15 yılları arasında dünyanın en fakir ülkelerinin temel ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlayan Binyıl Kalkınma Hedefleri’nin devamı niteliğindedir. Ancak, BKH’lerden farklı olarak, SKH’ler tüm ülkeleri kapsamaktadır. SKH’ler, Gündem 2030 çerçevesinde belirlenen 17 temel ve 169 alt hedef çerçevesinde, dünyanın en acil sorunlarına yönelik bir plandır. Ocak 2016’da yürürlüğe girmiş ve 2030’a kadar sürdürülmesi planlanmıştır. 2030 Gündemi, 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi (SKH) arayışıyla gerçekleştirilmektedir. Bunlar, yoksulluğun sona erdirilmesi ve herkesin refaha kavuşturulması, sosyal içerme, çevresel sürdürülebilirlik ve tüm ülkelere ve tüm insanlara barış ve iyi yönetim dahil olmak üzere 2030 yılına kadar toplumun ve çevrenin karşı karşıya olduğu en büyük zorlukları ele almayı hedeflemektedir. Kısaca Gündem 2030 insanlar, gezegen ve refah için bir eylem planıdır. Aynı zamanda evrensel barışı daha geniş bir özgürlük içinde güçlendirmeyi amaçlamaktadır (UNSCAP, 2019).

Öte yandan Gündem 21 ve Gündem 2030’un yerelde yansımaları olan Yerel Gündem 21 ve Yerel Gündem 2030’un bir kıyaslamasını yapmak gerekirse, Yerel Gündem 21, yerel yönetimlere yönelik katılımcı yaklaşımlar geliştirilmesinde birçok ülkede önemli katkılar sağlamış ve ilgili yönetim sistemlerinin geliştirilmesine olanak sağlamıştır. Yerel Gündem 2030 ise katılım mekanizmaları geliştirilmesinin ötesinde katılımı eşitlik üzerinde odaklanmaktadır (Bostancı, 2021, s. 120).

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve Kültür

Müzelerin Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerindeki Yeri ve Önemi

Öncelikle belirtmek gerekir ki SKH’ler sadece hükümetlere yönelik değildir. Gündem 2030 hedeflerinin başarılmasında toplumun her kesiminin iş birliğine ve katılımına ihtiyaç vardır. Bu bağlamda müzelerin sunacak çok şeyi bulunduğu ve hatta bazı SKH’lere müzeler olmadan ulaşılamayacağı söylenebilir. Dünyada yaklaşık 55.000 müze olduğu düşünüldüğünde, bunların program üzerindeki etkisi ülkelerinkine karşılaştırılabilir. Ayrıca, Uluslararası Müzeler Konseyi (ICOM), temel ilkeleri aracılığıyla sürdürülebilirliği ve sürdürülebilir kalkınmayı desteklemektedir. 1946’da kuruluşundan bu yana ICOM, kültürel ve doğal mirasın korunmasında ön saflarda yer almış ve ekonomi, kültür, eğitim ile ilgili olarak SKH’lere katkıda bulunmayı hedefleri arasına koymuştur (UNSCAP, 2019).

Müzelerin aidiyet yapısına bakıldığında devlet (kamu), özel ve üniversite müzeleri olmak üzere üç temel müze türü öne çıkmaktadır. Müzelerin sahiplik yapısının, temel örgütsel hedeflerini belirlediği söylenebilir. Örneğin, kamu müzelerinin diğer müzelerden daha çok halka hizmet etme hedefleri vardır. Bu bağlamda, giriş ücretlerini

düşük tutmakta ve sadece elit sınıflara hitap edecek sergiler yerine daha popüler sergiler düzenlemektedirler. Öte yandan, Üniversite temelli müzeler genellikle daha sofistike programlara odaklanır ve genel olarak öğrencilerin erişimini kolaylaştırsalar da giriş fiyatlarını genel halk için düşük tutmakla daha az ilgili olabilirler. Son olarak, özel müzeler elit kesimle daha çok ilgilendikleri için genellikle daha yüksek giriş fiyatları uygulama eğilimindedir (Hergüner, 2016, s. 1; Oster & Goetzmann, 2003). Öte yandan, çalışmanın sonraki bölümlerinde görüleceği üzere Türkiye’de üniversite müzeleri özel müzeler kategorisinde yer almaktadır.

Müze ve İnsan: Koleksiyon Odaklılıktan İnsan Odaklılığa Geçiş

Müze, kalıcı değere sahip nesnelere tutulduğu ve sergilendiği bir bina veya yerdir. Bu, müzelerin klasik rollerine yani eserleri koruma ve sergilemeye atıfta bulunduğundan, müzenin en yaygın tanımıdır (Hergüner, 2012, s. 3). Öte yandan müzeler, yeni müzecilik yaklaşımında sürekli etkileşim halinde oldukları insanlar bağlamında değerlendirilmektedir. Bu çerçevede müzelerin etkileşimde olduğu birinci grup müze çalışanlarıdır. Müzelerin çeşitlenmesi ve müzelerde yeni bölümlerin ortaya çıkmasıyla birlikte yeni uzmanlık alanları da ortaya çıkmıştır. Bu alanlar ve içerikleri, Uluslararası Müzeler Konseyi (ICOM) tarafından gözden geçirilmekte ve belirlenmektedir. Diğer önemli gruplar müze ziyaretçileri, müze kurucuları, yönetim kurulu, bağışçılar, küratörler ve diğer uzmanlar, destekleyici kurumlar, gönüllüler ve Sivil Toplum Kuruluşlarıdır (Hergüner, 2016, s. 6) (Uralman, 2006). Ayrıca müzelerden, faaliyet gösterdikleri çevrede yerleşik yerel halka dönük olarak faydalar sağlaması da beklenmektedir. Dolayısıyla müzeler artık daha fazla insana ve onların daha farklı taleplerine yanıt vermeye başlamıştır. Buna paralel olarak, müze yönetimleri bu farklı sorumluluklar ve talepler arasında denge sağlama zorluğuyla yüzleşmeye başlamışlardır. Müze yönetimlerine ayrılan fonlarda ise aynı paralelde bir büyüme söz konusu değildir (Hergüner, 2015b, s. 784).

1980’li yılların başında müzeleri interaktif mekanlar haline dönüştürmenin gerekliliği tartışılmaya başlanmıştır (Fidangenç, 2016, s. 938). Aslında bu durum önceleri seksenli yılların başında müzeler açısından bir kimlik krizi olarak da yorumlanmaya başlamıştır (Evans, 1982). Buna karşın, müzelerin klasik (pasif) ve yeni (aktif) rolleri arasındaki ilişkiyi inceleyen, 22 il ve 168 müze yöneticisini kapsayan bir çalışmada (Hergüner, 2015b, s. 793), müzelerden gerçekleştirilmesi beklenen söz konusu farklı rollerin birbirinin alternatifi olarak görülmemesi gerektiği, aralarında güçlü bir korelasyon ve nedensellik ilişkisi bulunduğunu ortaya konmuştur. Bu sebeple, duyarlı müze yönetimi, aktif fonksiyonların yerine getirilmesi için sergiler, seminerler ve diğer eğitim faaliyetleri yoluyla klasik (pasif) fonksiyonlarını engellemeden sürekli ve yaratıcı çabalar gerektirir. Söz konusu çabalar, müzenin koleksiyonuyla ilgilenen geniş profesyonel kitle ve ziyaretçilerin yansısı, yakın çevresinde yaşayanlara değerini kanıtlama işlevi görür.

Bu bağlamda artık müzeler, kâr amacı gütmeyen, toplumun ve onun gelişiminin hizmetinde, kültürel varlıkları edinen, koruyan, onlarla ilgili araştırmalar yaparak toplumu bilinçlendiren, eğitim ve eğlence amacıyla sergileyen halka açık kalıcı bir kurum olarak tanımlanmaktadır (Hergüner, 2016). Müzecilik anlayışındaki temel değişim de bunu gerektirmektedir.

Türkiye’de Üniversite Müzeleri

Türkiye’de 2863 sayılı Kanun olarak da bilinen 1983 tarihli Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kültürel mirasın korunmasında başlıca rolü Kültür ve Turizm Bakanlığına vererek, kültür varlıklarının korunmasını merkezi yönetimin sorumluluğu olarak kabul edilmiştir. Bununla birlikte, 2004 tarihli ve 5226 sayılı kanun, ilgili kanunun bazı maddelerini değiştirmiş ve yerel yönetim birimlerine bu konuda daha geniş yetkiler tanımıştır (Hergüner, 2015a, s. 464-465). Bu çerçevede, Türkiye’de yerel yönetimlerden beklenen hizmetlerden biri de buldukları kentin geçmişine ve kültürel özelliklerine sahip çıkmaları ve bu bağlamda kentlilik bilincini güçlendirmeleridir. Bu bağlamda kent müzelerinin kurulması ve gelişmesi için belediyelerin destek ve öncülükleri önem taşımaktadır.

Müze türleri içerisinde kent müzeleri “özel müzeler” kategorisinde yer almaktadır. Özel müzeler kategorisi geniş bir yelpazede değişik müze türlerini kapsamaktadır. Yasa değişikliği kent müzelerinin sayısını hızlı bir şekilde artırmıştır. 2015 yılına kadar bu sayı 50 ye ulaşmış ve 60 yeni kent müzesinin yapımına ilgili tarih itibarıyla devam edilmiştir (Fidangenç, 2016, s. 939). Tablo 1 incelendiğinde 2023 yılı itibarıyla belediyelere ait müzelerin sayısının 137’ye ulaştığı görülmektedir.

Öte yandan, ülkemizde özel müze kategorisinde yer alan diğer bir tür ise bu çalışmanın konusunu oluşturan üniversite müzeleridir. 2023 Mart tarihi itibarı ile T.C Kültür ve Turizm bakanlığının denetimi altında özel müze

kategorisi altında 366 müze faaliyetini sürdürmektedir (Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, 2023). Ancak bu sayı içerisinde üniversite müzelerinin toplam sayısı tablo 1’de görülebileceği üzere 47’dir. Türkiye’de 129’u devlet olmak üzere toplam 208 üniversite bulunmaktadır (Yüksek Öğretim Kurumu, 2023). 208 üniversiteden yalnızca 26 tanesinin müzesi bulunmaktadır. Dolayısıyla 182 üniversitenin müzesi yoktur. Mevcut 47 müzenin 32 tanesi ise 11 üniversitenin bünyesinde faaliyet göstermektedir. Üniversitelerin toplumda öncü kurumlar olması gerektiği göz önüne alındığında mevcut sayıların yetersiz olduğu aşikardır.

Türkiye’deki ilk üniversite müzesi olarak, Dolmabahçe Sarayında İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi’ne bağlı olarak 1937 yılında aynı zamanda Cumhuriyet döneminin ilk sanat müzesi olan Resim ve Heykel Müzesi açılmıştır (Cantürk, 2020, s. 345; Muna, 2019, s. 1490). Öte yandan, üniversite müzelerinin yaygınlaşması ise üniversite sisteminin kurulmasından çok sonra başlamış ve üniversitenin kendi kararı ve çabası ile kurulan ilk üniversite müzesi ise 1960’lı yıllarda kurulan ODTÜ Arkeoloji müzesi olmuştur (Karakuş, 2020, s. 254).

Günümüzde öncü üniversiteler incelendiğinde, İstanbul Üniversitesi Rıdvan Çelikel Arkeoloji Müzesi, İstanbul Üniversitesi Beyazıt Kulesi Anıt Müzesi, II. Bayezid Türk Hamam Kültürü Müzesi, İstanbul Üniversitesi Jeoloji Müzesi, İstanbul Üniversitesi Türk Eczacılık Tarihi İhtisas Müzesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Müzesi olmak üzere toplam altı müzeye sahip olan ve tarihi bir alanda ana yerleşkesi bulunan İstanbul Üniversitesi bu konuda en önde yer almaktadır. Ankara Üniversitesi (4), Hacettepe Üniversitesi (3), Gazi Üniversitesi (2), Ege Üniversitesi (2), Çanakkale 18 Mart Üniversitesi (2), Trakya Üniversitesi (3), Anadolu Üniversitesi (4), Dumlupınar Üniversitesi (2), İnönü Üniversitesi (2), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi (2) bu konudaki bünyesinde birden fazla müze olan diğer öncü üniversitelerdir.

Gelişmiş ülkelerin çoğunda yakın geçmişin öğrenilmesinde müzelerin önemli bir yeri vardır. Bu bağlamda ülkemizdeki üniversite müzelerinin de önemli bir işlev görmekte olduğunu belirtmek gerekir. Örneğin, Malatya’daki İnönü Üniversitesi bünyesinde, Malatya doğumlu ve Cumhurbaşkanlığı yapmış iki isim olan İsmet İnönü ve Turgut Özal müzeleri bulunmaktadır. Ziyaretçiler, bu iki devlet adamına ait oluşturulan koleksiyonlar üzerinden Türkiye’nin farklı dönemlerine ait değişimleri daha kapsamlı bir şekilde anlama imkanına sahip olmaktadır (Gögebakan, 2018, s. 61). Günümüzde, Türkiye’deki üniversite müzelerinin koleksiyonlarında değerli eserler de yer almaktadır. Örneğin, Boğaziçi Üniversitesi Müzesi koleksiyonunda dünyanın en eski beş orgundan biri bulunmaktadır (Erbay, 2018, s. 49).

Üniversite müzelerinin faaliyetleri, yakınlarında bulunan devlet (kamu) müzeleri tarafından denetlenmektedir. Örnek olarak İstanbul Üniversitesine ait bahsi geçen altı müze İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü tarafından denetlenmektedir.

Tablo 1. Türkiye’deki Özel Müze Kategorisindeki Müzelerin Dağılımı

Bulunduğu Yer	Belediye Müzeleri	Üniversite Müzeleri	Diğer (Şahıs, vakıf, şirket, il özel idaresi, valilik)	Özel Müze Sayısı (Genel Kategori)
İstanbul	10	8	56	74
Ankara	8	11	39	58
İzmir	12	3	6	21
Diğer	107	25	81	213
Toplam	137	47	182	366

Not. Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü (2023)’den uyarlanmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Müzelerin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkıları incelendiğinde, özellikle yedi temel konuda yaptıkları katkılarla SKH’lere ulaşma konusunda vazgeçilmez kurumlar oldukları görülmektedir. Müzelerden beklenen söz konusu yedi temel katkı şunlardır (UNSCAP, 2019):

1- Müzeler kültürel ve doğal mirası korur. Kültürel ve doğal mirasın korunması ve gözetilmesi, "Dünyanın kültürel ve doğal mirasını koruma ve gözetme çabalarını güçlendirme" başlıklı —SKH 11.4—SKH’nin temelini oluşturan bir unsurdur. Bu bağlamda müzelerden beklenen şey hem müzelerde hem de daha genel olarak dünyanın kültürel ve doğal mirasını koruyup ve kollanmasına katkıda bulunmalarıdır.

2- Müzeler, örgün ve yaygın öğrenme amaçlı olarak çok sayıda kişiye ulaşırlar ve bu çerçevede SKH'lerle uyumlu birçok program sunabilirler. Müzeler, SKH'ler çerçevesinde halk eğitimini ve katılımını artırmada çok önemli bir rol oynayabilirler.

3- Müzeler kültürel katılımı destekleyebilir. SKH'nin "kimseyi geride bırakma" ilkesine ulaşılmasını sağlamak için, her türden dezavantajlı veya marjinalleştirilmiş grup, müzeler tarafından özellikle desteklenmelidir veya özel ihtiyaçları dikkate alınmalıdır. Örneğin, yerli halkların, BM Yerli Halkların Hakları Bildirgesi'nde (UNDRIP) özetlenen belirli hakları vardır. SKH'ler, UNDRIP'te yer alan haklarla güçlü bir şekilde ilişkilidir. Yerli halklardan özellikle SKH 1, 2, 4, 5, 10 ve 16. maddelerde bahsedilmiştir.

4- Müzeler, bünyelerindeki araştırma faaliyetleri ve olanaklarıyla SKH'leri destekler. Müze koleksiyonları, uzun dönemli ve destekleyici amaçlar için korunan ve geliştirilen bir nevi araştırma ve bilgi altyapısıdır. Bu altyapının mevcut ve gelecekteki araştırmacıların ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde geliştirilmesinin sağlanması, SKH'ler için hayati önem taşımaktadır. Araştırma ve yenilik, "Dayanıklı altyapı inşası, kapsayıcı ve sürdürülebilir sanayileşmenin teşviki ve yeniliğin teşvik edilmesi" başlıklı dokuz numaralı SKH'nin konusuna girmektedir.

5- Müzeler yerel ekonomiye önemli katkı sağlayabilir. Müzeler, sürdürülebilir turizmi destekleyerek kendilerine, yerel topluluklara ve çevreye çok çeşitli faydalar sağlayabilir.

6- Müzeler, faaliyetleri ve kaynak kullanımları ile önemli bir etki yaratır. Müzeler, yürüttükleri operasyonlar ve süreçler aracılığıyla bir dizi SKH'ye çok önemli katkılar sağlayabilir. Örneğin, atıkları azaltmak ve yerel kültürü desteklemek için yerel tedarikçilerden ürün alımını teşvik ederek, daha düşük negatif ve daha fazla pozitif sosyal ve çevresel etkiye sahip tedarikçileri ve ürünleri seçerek tedarik süreçlerini sürdürülebilirliğe yönlendirebilirler.

7- Müzeler sektörler arası ortaklıklara katılabilir ya da bunları oluşturabilir. Müzeler ve müze çalışanları geliştirdikleri ortaklıklar ve iş birliklerinde özgürlük ve faaliyetlerini, SKH'leri daha iyi desteklemek için ortaklıklar kurmaya yönlendirerek çok çeşitli girişimlere katkıda bulunabilirler.

Yukarıdaki maddeler arasında özellikle ikinci ve üçüncü maddeler yeni müzecilik çerçevesinde de vurgulanmaktadır. Bu nedenle, bu çalışmada Fitzwilliam müzesinin ilgili maddeler çerçevesindeki faaliyetlerini belirlemek için tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, şu andaki veya geçmişteki bir durumu olduğu gibi tanımlayan araştırma yaklaşımıdır ve betimsel bir niteliği bulunmaktadır. Tarama modelinde, genel ve örnek olay tarama modeli şeklinde iki yaklaşım vardır. İlki incelenen konuyla ilgili genel bir yargıya ulaşmaya, ikincisi ise konunun derinlemesine incelenmesine olanak verir (Karasar, 2020). Bu çalışma nitel bir araştırmadır ve daha çok ilk yaklaşım çerçevesinde şekillenmiştir.

Bu çerçevede, bu makalede, Cambridge üniversitesi müze sisteminin en önemli müzelerinden olan Fitzwilliam müzesinin faaliyetleri 2022 Mart ve 2022 Ağustos ayları arasında altı aylık dönem temelinde analiz edilmiştir. Makalede ilgili literatür taramasının yanısıra, müze sistemi üyeliği çerçevesinde müze faaliyetlerine yönelik düzenli olarak gönderilen detaylı bilgi dokümanları, müze websitesi, ve yapılan müze ziyareti temelinde veriler oluşturulmuştur.

Cambridge Üniversitesi Müzeleri ve Fitzwilliam Müzesi

Cambridge Üniversitesi Müzeleri, Cambridge Üniversitesi'nin yedi müzesi, bir botanik bahçesi ve bir sanat galerisinden oluşan bir konsorsiyumdur. İlgili konsorsiyum içerisinde Arkeoloji ve Antropoloji Müzesi, Kutup Müzesi, Sedgwick Yer Bilimleri Müzesi, Klasik Arkeoloji Müzesi, Whipple Bilim Tarihi Müzesi, Üniversite Zooloji Müzesi ve Fitzwilliam Müzesi bulunmaktadır. Bu müzelerin yanında Kettle's Yard isimli bir sanat galerisi ve Cambridge üniversitesi botanik bahçesi de konsorsiyum içinde yer almaktadır (University of Cambridge Museums, 2023).

Konsorsiyumun önde gelen müzelerinden olan Fitzwilliam müzesi antik çağlardan günümüze yarım milyondan fazla nesneyi barındırmakta, dünyanın farklı bölgelerinden sanat eserlerine sahip bulunmaktadır. Müzenin koleksiyonları, yıl boyunca düzenlenen büyük sergiler, etkinlikler, müzik ve atölyelerin yanı sıra müze mağazası ve kafesiyle birlikte ziyaretçileri için önemli bir çekim noktası ve farklı deneyim fırsatları sunabilen bir müzedir. Müze koleksiyonları içinde Money ve Rembrandt gibi ünlü ressamın eserleri de yer almaktadır (University of Cambridge Museums, 2023).

Müze etkinlikleri incelendiğinde iletişim konusuna büyük önem verildiği göze çarpmaktadır. Örneğin, 2022 yılının Nisan ve Ağustos ayları arasında müzenin ana etkinliği olarak belirlenen ve Van Gogh tarzının

İngiltere'deki en önemli temsilcisi olarak kabul edilen ressam David Hockney'in çalışmalarının sergilendiği Hockney'in Gözünden (Hockney's Eye) resim sergisinin ulusal basın, sosyal medya ve aktif ziyaretçi bilgilendirme temelli olarak tanıtımının yapıldığı görülmektedir. Bu bağlamda, Guardian gibi önde gelen ulusal gazetelerde sergiye yönelik olumlu eleştiriler, müze web sayfalarında paylaşılmış, müze instagram hesabı üzerinden sergiyle ilgili güncellemeler ve perde arkası detaylara ilgililerin ulaşımı sağlanmış, ayrıca serginin sanat tutkunlarına ve müze ziyaretçilerine yönelik tanıtım kataloğu oluşturulmuştur.

Bunun yanında tablo 2'de de belirtildiği üzere bir takım alt / destekleyici etkinliklerle, serginin gençlere ve çocuklara sevdirmesi, böylelikle hem sanata ilgilerinin artırılması hem de yeteneklerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bunlar arasında 11-13 yaşları arasındaki çocuklara yönelik olarak Hockney'i yeniden düşünme atölyesi (Remake Hockney workshop) düzenlenerek onlara ressamın çalışmalarından esinlenerek kendi fikirlerini çizimleri ve bunların dijital versiyona nasıl çevrilebileceğini görmek için ilgili bir müze çalışanı ile çalışma imkânı sunulmuştur.

Sergiye yönelik bir diğer destekleyici etkinlik olan Engelli dostu (Disability Friendly) duyuusal bozuklukları nedeniyle müze ziyaretlerini genellikle bunaltıcı bulan veya gelişimsel bir engeli olan özel eğitime ihtiyacı olan çocuklara yönelik planlanmıştır. Bu çerçevede, müzenin üst kat galerisi Hockney's Eye sergisini görebilmeleri için özel olarak belirlenen bir günde sadece özel gereksinimi olan çocuklara açılmıştır. Bir başka günde ise Önce Aile (Family First) etkinliği çerçevesinde çocuklu ailelere özel ilgili gösterim ve aktiviteler planlanmıştır. Bu arada sergiye yönelik ilginin artırılmasıyla beraber, sergiye yönelik ürünlerin müze içerisinde satışı ve websitesinde pazarlanması yoluyla gelir sağlanması da öncelikli konulardan birisi olmuştur. Bir diğer destekleyici etkinlik olarak sergiye dönük düzenlenen atelye çalışmalarıdır. İstekliler, belirlenen bir günde sergiyi ziyaretleri sonrasında, müzenin stüdyosunda sanat eğitmenleri eşliğinde ilgili çalışmalar (workshop) yapma fırsatına sahip olmaktadır.

Öte yandan, müzenin himayesinde düzenli olarak müzeler ve toplum temalı, müze uzmanları ve özellikle akademiden konukların katıldığı podcastler vasıtasıyla müzelerden beklentiler tartışılmaktadır. Mart 2022 ayının konusu ise bu çalışmanın konusuna paralel bir şekilde "Müzeler ne içindir? Sürdürülebilirlik" olmuştur (The Fitzwilliam Museum, 2022). Farklı içerikli podcastler düzenli olarak websitesi ve email vasıtasıyla ilgililerle paylaşılmaktadır.

Düzenli olarak yapılan Önce Aile (Family First) etkinliği çerçevesinde sadece müzedeki sergiler değil, güncel önemli konular da etkinlik teması olarak belirlenebilmektedir. Bu sayede müze ve toplum arasındaki bağ güçlü tutulmakta ve toplum ilgisi sağlanmaya çalışılmaktadır. Örneğin Önce Aile etkinliğinin Haziran 2022 ayı teması İngiltere'nin eski kraliçesi II. Elizabeth'in sadece İngiltere'de değil, ülke dışında da ilgiyle izlenmiş olan ve tahta çıkışının 70. yıl dönümü münasebetiyle düzenlenen Platin yıldönümü kutlamaları olmuştur. Güncel temalara yönelik bir başka örnek ise Haziran 2022 tarihinde mülteciler haftası çerçevesinde yapılan Yandı kül oldu (Imploded, burned, turned to ash) başlıklı gösterimdir.

Toplumun farklı kesimlerine ulaşma ve müze imkân ve koleksiyonlarını toplumsal faydaya dönüştürme konusunda müze faaliyetleri arasında dikkat çekenlerden birisi de Müzikal Vuruşlar ve Anne sağlığı (Musical Bumps - maternal wellbeing course) isimli son altı ay içinde bebek sahibi olmuş yada hamile olan kadınlara yönelik olarak düzenlenen altı haftalık kurs etkinliğidir. Kursiyerler, bu çerçevede arp sanatçısı bir müzisyenin eserleri eşliğinde müze koleksiyonlarını deneyimleme ve yeni insanlarla tanışma fırsatına sahip olmaktadır. Bunun dışında Öğle sohbetleri (lunchtime talks) başlıklı kısa süreli etkinliklerde ise davetli bir uzman ilginç ya da pek bilinmeyen konulara yönelik 1-2 saatlik konuşma yapmaktadır. Bunlara örnek olarak Haziran 2022'deki Modernizm, Japonizm ve tuhaf kadın sanatçılar (Modernism, Japonism and Queer Women Artists) başlıklı etkinlik verilebilir.

Tablo 2. Fitzwilliam Müzesinin Faaliyetleri ve Hedef Kitle

		İlgili Alt Etkinlik	Hedef Kitle
Ana Etkinlikler	Hockney's Eye (Sergi)	- Re-Make - ReSource - Family First - Bronze Arts Award in a Week - Disability Friendly - Workshop (MUSE: Joiner Pieces, Faces/Places)	11-13 13-18 Çocuklu aileler 11-14 Engelliler Yetişkin ilgililer
	True to Nature: Open-Air Painting in Europe, 1780–1870' (Sergi)	True to Nature: Curators' Panel Discussion	Yetişkin ilgililer
Diğer Etkinlikler	Tots & Teens Telling Tales		3-5 (ve aileleri)
	Family First Saturday at home!		Çocuklu aileler
	Magic		3-5 yaş
	Toddler Magic		1-3 yaş
	Cambridge Literary Festival		Edebiyata ilgili yetişkinler
	Musical Bumps - maternal wellbeing course		Bebek sahibi ya da hamileler
	Lunchtime Talks (Modernism, Japanism and Queer Women Artists)		Her yaştan ilgililer
Lunchtime Talks (Chasing Volcanoes with Clive Oppenheimer)		Her yaştan ilgililer	
Imploded, burned, turned to ash		Göçmenler (göç konusuna ilgi duyanlar)	

Görüldüğü üzere, müzedeki faaliyetler, toplumun farklı kesimlerine farklı şekillerde ulaşabilme amacına dönük olarak planlanmıştır. Bu bağlamda müzedeki bu etkinliklerin, daha önce bahsi geçen insan odaklı yeni müzecilik anlayışının önemli bir örneğini teşkil ettiği söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Artık günümüzde, gelişimin sadece kurumsal reformlar ya da değişikliklerle değil, insan temelli yaklaşımla başarılabilirliği yönetim biliminde de genel kabul görmüş bir unsurdur. Kurumlar etkinlik ve verimliliklerini artırmak için reformlarını sadece kurumlarının içindeki faaliyetlerini düzenleyerek değil, kurum dışına da odaklanarak ortaya koymaktadırlar.

Öte yandan yeni müzecilik yaklaşımı çerçevesinde 1980'li yıllardan itibaren müzeler nesne odaklı yaklaşımdan, insan odaklı yaklaşıma doğru bir geçiş yaşamıştır. Bu çerçevede Birleşmiş Milletler'in 2030 yılına kadar ulaşmayı hedeflediği 17 temel amaç ve 169 ilgili hedeften oluşan sürdürülebilir kalkınma hedefinin gerçekleşmesine yönelik olarak müzelerden de bu çalışmada incelendiği üzere önemli katkılar beklenmektedir.

Türkiye'de özel müzeler kategorisi içerisinde sınıflandırılan üniversite müzeleri, bu konuda önde olması gereken kurumlardır. Bu bağlamda, Türkiye'de öncelikle üniversite müze sayısının oldukça düşük olduğu görülmüştür. 2023 yılı itibarıyla sadece 26 üniversitenin müzesi bulunmaktadır ve üniversite müzesi sayısının artırılmasının Üniversite ve halk arasındaki yaklaşmayı hızlandırarak toplumsal ilerlemeye katkı sağlayacağı söylenebilir. Ancak nicel eksikliğin yanında nitel olarak da müzelerin geliştirilmesi önemlidir. Bu çalışmada faaliyetleri incelenen Cambridge Üniversitesi müzelerinden biri olan Fitzwilliam müzesinde, etkinlikler vasıtasıyla müze koleksiyonlarının halka anlatılması ve toplumsal değerinin artırılmasının hedeflendiği görülmektedir. Çalışmada incelendiği üzere temel bir etkinlik belirlenerek, buna yönelik destekleyici faaliyet ve etkinliklerle farklı yaş, ilgi ve yetenek seviyesindeki insanlara ulaşılmakta ve müzenin etkinliği artırılmaktadır. Bir diğer önem verilen konu ise iletişimi konusudur.

Üniversite müzeleri, bağlı oldukları üniversitenin tanıtımına katkıda bulunduğu gibi, üniversite öğrencileri ve müzenin bulunduğu şehirde yaşayanlar için tartışma ve fikir alışverişi ortamı sağlamaktadır. Ayrıca, üniversite eğitimine zenginlik katacak şekilde entegre edilebilmektedirler (Cantürk, 2020). Türkiye'deki üniversitelerin bu potansiyelin farkında olarak, ilgili girişimlerini artırmaları önem taşımaktadır.

Son olarak, günümüzde artık yönetsel reformların başarısının, sadece örgütsel düzenlemelerden değil sahip olunan insan kalitesinden geçtiği kabul edilen bir durumdur. İnsan kalitesine katkı açısından, müzeler ve üniversitelerin rolü ve işlevi büyüktür ve bu potansiyelden ısrarla ve en geniş şekilde faydalanmak gerekir.

Kaynakça

- Akyıldız, F. (2011). Binyıl Kalkınma Hedefleri, İnsan Hakları ve Demokrasi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(14), s. 39-60.
- Bostancı, S. (2021). Yerel Gündem 21'den Yerel Gündem 2030'a Geçiş Ne Tür Yenilikler Getiriyor? *Journal of Emerging Economies and Policy*, 6(1), s. 114-123.
- Cantürk, A. (2020). Türkiye'de Üniversite Müzeleri Üzerine bir Değerlendirme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research*, 13(70), s. 340-348. doi:http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2020.4097
- Clemens, M. A., Kenny, C. J., & Moss, T. J. (2007). The Trouble with the MDGs: Confronting Expectations of Aid and Development Success. *World Development*, 35(5), s. 735-751.
- Emrealp, S. (1998). Yerel Gündem 21. *Öneri*, 2(10), s. 27-28.
- Erbay, M. (2018). Koleksiyon Değerleri Açısından Manchester, Hokkaido ve Boğaziçi Üniversite Müzeleri. *UNIMUSEUM*, 1(2), s. 46-50.
- Evans, J. T. (1982). Third sector management: The museum in the age of introspection-survival and redefinition for the 1980s. *Public Administration Review*, 42(5), s. 459-465.
- Fidangenç, A. N. (2016). Yereli Korumak ve Türkiye'de Kent Müzeleri. *İdeal Kent*, 7(19), s. 936-965.
- Göğebakan, Y. (2018). İnönü Üniversitesi Müzeleri. *UNIMUSEUM*, 1(2), s. 57-61.
- Görgülü, Z. (2007). Kültür Mirasımızın Korunması Üzerine Bir Kez Daha Düşünürken. A. Mengi içinde, *Kent ve Planlama: Geçmiş Korumak Geleceği Tasarlamak* (s. 39-45). Ankara: İmge.
- Hergüner, B. (2012). Local Administrative Reforms in Turkey and the Philippines with regard to Agenda 21: Profiling Contexts, Parallelisms, and Contrasts. *International Journal of Business and Social Science*, 3(19), s. 107-116.
- Hergüner, B. (2015a). Public value as a framework for reforming publicly funded museums. *International Journal of Public Sector Management*, 28(6), s. 461-474.
- Hergüner, B. (2015b). The Pursuit of Responsive Museum Governance:: Community Engagement in Turkish Public Museums. *International Journal of Public Administration*, 38(11), s. 782-795.
- Hergüner, B. (2016). *The Administrative Transformation of Public Museums: Towards Responsive Museum Governance in Turkish Museums*. İstanbul: Kriter.
- Hergüner, B. (2022). Understanding the Impact of Administrative Culture on Sustainable Development: The Case of the Philippines. S. Sönmez, & Ö. Işık içinde, *Current Debates in Social, Humanities and Administrative Sciences* (s. 58-71). İzmir: Duvar.
- Hulme, D. (2009). *The Millennium Development Goals (MDGs): A Short History of the World's Biggest Promise*. Manchester: Brooks World Poverty Institute.
- Karaca, C. (2019). *Çevre ve Kentleşme Politikası*. Bursa: Ekin.
- Karakuş, D. P. (2020). Türkiye'deki Üniversite Müzeleri ve Koleksiyonları. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (23), s. 247-280.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler* (35 b.). Ankara: Nobel.
- Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü. (2023). *Özel Müzeler*. 05 25, 2023 tarihinde T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı: <https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-43980/ozel-muzeler.html> adresinden alındı
- Muna, S. (2019). Kültür-Bellek Etkileşimi ve Üniversite Müzeleri. *İdil*(63), s. 1487-1493.
- OECD. (2001). *The DAC Guidelines Strategies for Sustainable Development: Guidance for Development Co-operation*. Paris: OECD Publication Service.

- Oster, S., & Goetzmann, W. N. (2003). Does Governance Matter? The Case of Art Museums. E. L. Glaeser içinde, *The Governance of Not-for-Profit Organizations* (s. 71-99). Chicago: University of Chicago Press.
- Özgünel, A. (2007). Kültürel Mirasın Korunması Üzerine Düşünceler. A. Mengi içinde, *Kent ve Kültür: Geçmişî Korumak Geleceği Tasarlamak* (s. 47-52). Ankara: İmge.
- The Fitzwilliam Museum. (2022). Sustainability. 0527 2023 tarihinde https://www.fitzmuseum.cam.ac.uk/conversations/podcasts/episode/sustainability?utm_source=wordfly&utm_medium=email&utm_campaign=AprileNews22JEN&utm_content=version_A&promo=7420 adresinden alındı
- Ulusoy, A., & Akdemir, T. (2013). *Maballi İdareler* (8 b.). Ankara: Seçkin.
- University of Cambridge Museums. (2023). 05 28, 2023 tarihinde <https://www.museums.cam.ac.uk/> adresinden alındı
- University of Cambridge Museums. (2023). The Fitzwilliam Museum. 05 28, 2023 tarihinde <https://www.museums.cam.ac.uk/museums/the-fitzwilliam-museum> adresinden alındı
- UNSCAP. (2019). *Museums and the Sustainable Development Goals*. New York: United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. 05 20, 2023 tarihinde <https://sdghelpdesk.unescap.org/e-library/museums-and-sustainable-development-goals-how-guide-museums-galleries-cultural-sector-and> adresinden alındı
- Uralman, N. H. (2006). 21. Yüzyıla Girerken Bir Bilgi Kurumu Olarak Müze. *Bilgi Dünyası*, 7(2), s. 250-266.
- World Commission on Environment and Development. (1987). *Our Common Future*. Oxford: Oxford University Press.
- Yeter, E. (2007). Kültür Korumacılığında İl Özel İdarelerinin Yeri Nedir, Ne Olmalıdır? A. Mengi içinde, *Kent ve Planlama: Geçmişî Korumak Geleceği Tasarlamak* (s. 67-83). Ankara: İmge.
- Yüksek Öğretim Kurumu. (2023). *Üniversitemiz*. 0525 2023 tarihinde <https://www.yok.gov.tr/universiteler/universitemiz> adresinden alındı

EXTENDED SUMMARY

In line with the new museology, significant contributions are expected from museums, as examined in this study, for the realization of the United Nations' sustainable development goals, which consist of 17 main goals and 169 related targets. In other words, museums are expected not only to preserve cultural heritage within the framework of their classical functions but also to engage in more community-oriented activities in parallel with the change in the new understanding of museology, thus increasing the social value of cultural heritage. In accordance with this purpose, university museums should prioritize maximizing the contribution of the protected cultural heritage to society through various activities. However, the number of university museums in Türkiye is not adequate. As of 2023, only 26 universities have museums, and it can be argued that increasing the number of university museums will contribute to social progress by accelerating the rapprochement between the University and the public. However, it is crucial to develop museums qualitatively as well as quantitatively.

Museums are indispensable institutions in reaching Sustainable Development Goals, especially with their contributions to seven basic subjects as studied in this paper. Among those, two of them are in line with the new museology. First, museums can reach many people for formal and non-formal learning and offer diverse programs in line with the Sustainable Development Goals. They can play a significant role in increasing public education and participation. Second, museums can promote cultural participation. To ensure that the Sustainable Development Goal principle of “leave no one behind” is achieved, disadvantaged, or marginalized groups of all kinds should be specifically supported by museums, or their special needs should be taken into account.

Therefore, this study first analyzes the sustainable development goals and the significance of culture in achieving these goals. Then, the changes brought by the new museology are examined based on the literature. Afterward, the activities of the Fitzwilliam Museum, considered the leading Cambridge University Museum, is analyzed within the framework of sustainable development goals.

Cambridge University Museums is a consortium of Cambridge University's seven museums, a botanical garden, and an art gallery. The consortium includes the Archeology and Anthropology Museum, the Polar Museum, the Sedgwick Earth Sciences Museum, the Classical Archeology Museum, the Whipple Museum of the History of Science, the University Museum of Zoology, and the Fitzwilliam Museum. In addition to these museums, an art gallery called Kettle's Yard and Cambridge University botanical garden are also included in the consortium.

The Fitzwilliam Museum houses more than half a million objects from ancient times to the present and has works of art from different parts of the world. The collections of the museum, together with the large exhibitions, events, music, and workshops held throughout the year, as well as the museum shop and cafe, are a significant attraction point and a museum that can offer different experience opportunities for its visitors. The museum collections include works by famous painters such as Money and Rembrandt.

In the Fitzwilliam Museum, one of the Cambridge University museums whose activities are examined in this study, the social value of museum collections is increased through activities. As seen in the study, a primary event is planned, and people of different ages, interests, and abilities are reached with supportive activities to increase the effectiveness of the museum. The activities in the museum are planned to reach different segments of society in line with the new human-oriented museology understanding.

Communication is regarded as vital for the promotion of museum activities. For example, the Hockney's Eye painting exhibition, which was the main event of the museum between April and August 2022, and exhibits the works of painter David Hockney, who is considered the most important representative of the Van Gogh school in England, was effectively promoted in the national press and social media. In this context, positive reviews of the exhibition in leading national newspapers such as the Guardian was shared on the museum web pages, updates and behind-the-scenes details about the exhibition were shared on the museum's Instagram account, and an introductory catalog was available for the exhibition's art lovers and museum visitors.

The case study method, one of the qualitative methods, was preferred to provide an in-depth analysis of the subject from different sources in this study. It is expected that the study will contribute to the efforts of our universities in protecting cultural heritage and creating public value.